

Råd	Møtedato	Utvalgsak	Arkivsak
Oslo bispedømmeråd	17.09.2012	62/12	11/356

	Nei	Ja
<i>Forslag om at saken blir behandlet for lukkede dører i medhold av §3 i regler for bispedømmerådets virksomhet</i>	X	

Saksbehandler: Elise Sandnes/Torunn Laupsa

Dato for administrasjonens sluttbehandling av saken: 10.september 2012

Organisering av kirken i Domprostiet og Østre Aker prosti

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
10.09.2012	Sammenfatning høringsvar.pdf	38220
10.09.2012	12-00388-6 Brev om representasjon 223662.docx	37610
16.04.2012	Sammenslåing av soknenavn.doc	36224

Saksutredning:

Tidligere saksgang:

I møte 19. desember 2011 behandlet bispedømmerådet en foreløpig rapport fra arbeidsgruppen oppnevnt av stiftsdirektøren til å utrede struktur og organisering av kirken i Oslo. På bakgrunn av bispedømmerådets vedtak utarbeidet arbeidsgruppen en endelig rapport, datert 19. mars 2012, med anbefalinger om endringer i struktur og organisering i Domprostiet og Østre Aker prosti. Bispedømmerådet behandlet saken i møte 26. mars 2012 og gjorde slikt vedtak:

OBDR-025/12 26.03.2012 Oslo bispedømmeråd vedtak:

- 1) Oslo bispedømmeråd takker arbeidsgruppen for arbeidet med å utrede kirkens nærvær i en by i sterk endring gjennom rapporten Organisering av kirken i Oslo – anbefalinger om endringer i struktur og organisering i Domprostiet og Østre Aker prosti (19.mars 2012).
- 2) Oslo bispedømmeråd sender i henhold til kirkeloven § 11 følgende forslag til endringer i kirkelig inndeling til berørte menigheter, Kirkelig fellesråd i Oslo og Oslo kommune med høringsfrist 25.juni:

- a) Navnet på Østre Aker prosti foreslås endret til Groruddalen prosti. Prostetsetet vurderes lagt i tilknytning til Grorud kirke.
- b) Grorud, Romsås, Rødtvet og Bredtvet sokn slås sammen til ett sokn:
Grorud sokn.
Alternativt slås sammen til to sokn:
Grorud og Romsås sokn og Bredtvet og Rødtvet sokn.
Forslaget innebærer i begge tilfeller at Grorud, Romsås og Rødtvet blir kirker i det eller de nye soknene. Bredtvet kirke vurderes solgt eller leid ut.
- c) Høybråten, Fossum og Stovner sokn slås sammen til ett sokn:
Høybråten og Stovner sokn.
Alternativt Fossum og Stovner sokn slås sammen til ett sokn:
Stovner sokn
- d) Ellingsrud og Furuset sokn slås sammen til ett sokn:
Ellingsrud og Furuset sokn
- e) Gamlebyen og Grønland sokn slås sammen til ett sokn:
Gamlebyen og Grønland sokn.
Grønland kirke foreslås som det nye soknets kirke. Leieavtalen for Gamlebyen kirke vurderes sagt opp.
- f) Domkirken og Trefoldighet sokn slås sammen til ett sokn:
Domkirken og Trefoldighet sokn.
- g) Gamle Aker, Lovisenberg og Markus sokn slås sammen til ett sokn:
St.Hanshaugen sokn.
Gamle Aker kirke bør forbli én av det nye soknets kirker. Markus kirke vurderes solgt eller leid ut. Leieavtalen vedrørende Lovisenberg kirke vurderes sagt opp.
- h) Endring av soknegrenser:
Rodene 4107, 4108 og 4110 overføres fra Østre Aker sokn til Tonsen sokn.
Rode 4202 overføres fra Østre Aker sokn til Kampen sokn
Rodene 3501 og 3513 vurderes overført fra Gamlebyen sokn til Vålerengen sokn ved sammenslåing av Gamlebyen og Grønland sokn.
Rode 5701 som er Hovedøya, Lindøya, Bleikøya, Nakkholmen m.flere vurderes overført fra Domkirken sokn til nye Gamlebyen og Grønland sokn.
Rode 4111 og 4119 vurderes overført fra Bredtvet sokn til Tonsen sokn ved sammenslåing av Grorud, Romsås, Rødtvet og Bredtvet til ett sokn.
Rode 4008 vurderes overført fra Grorud sokn til Fossum sokn ved sammenslåing av Grorud, Romsås, Rødtvet og Bredtvet til ett sokn og Fossum, Stovner og Høybråten til ett sokn.
Menighetsgrensene mellom Fagerborg sokn og det nye St.Hanshaugen sokn og Trefoldighet sokn og det nye St.Hanshaugen sokn vurderes. Berørte menigheter bes om å komme med innspill i høringen.

Administrasjonen gis fullmakt til å kvalitetssikre de foreslåtte endringene i soknegrenser før de sendes ut på høring til berørte menigheter.

- 3) Oslo bispedømmeråd ber Oslo biskop om å utarbeide ny forordning av gudstjenester i Domprostiet og Østre Aker prosti.
- 4) Oslo bispedømmeråd sender en forespørsel til Kirkelig fellestråd om muligheter for en overgangsordning der Domprostiet og Østre Aker prosti beholder antall representanter i Kirkelig fellestråd inntil ny organisering av kirken i Oslo er gjennomført i alle prostier.
- 5) Før saken legges frem for bispedømmerådet til endelig vedtak, ber rådet om at både negative og positive konsekvenser blir nærmere vurdert i forlengelse av høringen.

Vedtatt mot 2 stemmer

Høring:

På bakgrunn av bispedømmerådets vedtak ble saken sendt på høring 24. april 2012 med høringsfrist 25. juni 2012 til følgende høringsinstanser: Menighetene i de to prostier,

domprosten og prosten i Østre Aker prosti, Kirkelig fellestråd i Oslo, Oslo kommune, Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg samt til arbeidstakerorganisasjonene i henhold til *Hovedavtalen i staten* om medbestemmelse. Sammen med høringsbrevet ble det utsendt «Svarskjema høring – Oslo domprosti» og «Svarskjema høring – Østre Aker prosti», endelig rapport av 19. mars 2012 med arbeidsgruppens anbefalinger, vedtak i OBDR sak 86/11 i møte 19. desember 2011 og i sak 25/12 i møte 26. mars 2012, samt kart med inndeling i roder. Høringsdokumentene ligger på bispedømmets hjemmesider www.kirken.no/oslo under organisering av kirken.

Det er i høringsperioden avholdt møte med alle ansatte i Østre Aker prosti 4. mai og i Domprostiet 23. mai der ledelsen i bispedømmet og Kirkelig fellestråd i Oslo var til stede.

Det har vært meget god oppslutning om høringsrunden. Kun to menigheter har avstått fra å svare. Det er gjennomgående at i konkrete spørsmål som ikke gjelder den respektive menighet, svares det «Hverken enig eller uenig» eller en avstår fra å svare. Derfor kan det være sparsomt med svar på enkelte av spørsmålene. Mange har benyttet seg av å gi utfyllende kommentarer når det gjelder resonnementer, synspunkter og anliggender.

Høringssvarene viser at det er bred oppslutning og støtte til mål, premisser og virkemidler for endring av struktur og organisering. Dette kan forstås slik at behovet for endringer er erkjent og akseptert. Svarene tyder imidlertid på at når endringene blir konkrete og nære, er ikke oppslutningen den samme. Dette understreker bispedømmerådets ansvar og forpliktelse til å se helheten og vedta nødvendige endringer.

Det er grunn til å minne om at bispedømmerådets arbeid med organisering av kirken i Oslo ble igangsatt som respons på henvendelser fra ansatte, spesielt i Østre Aker prosti, om at nå måtte noe gjøres. Behovet for endringer fremgår av dokumentasjonen i arbeidsgruppens endelige rapport datert 19. mars 2012 til bispedømmerådet. I løpet av den tiden det har blitt arbeidet med saken, har ressursituasjonen understreket behovet for å foreta endringer. Fremtidige utsikter til bedret økonomi synes ikke å være tilstede, verken fra staten eller Oslo kommune, selv om både fellestråd og bispedømmeråd kontinuerlig har fokus på dette. Løsningen med samarbeidende sokn er en positiv utvikling, men synes ikke å gi den nødvendige effekt. Det er derfor grunn til å stille spørsmål ved om endringene som nå foreslås er tilstrekkelige. Flere høringsinstanser har stilt spørsmål ved dette i sine høringssvar. Alternativet til sammenslåing av sokn og samling av ressursene, synes å være nedleggelse av flere kirker. Denne situasjonen understreker alvoret ved ikke å foreta endringer nå. Sannsynligheten er stor for at konsekvensene ved ikke å gjøre noe vil være slitne og frustrerte medarbeidere og en ytterligere svekket kirke der oppslutningen avtar. I dette ligger begrunnelsen for at stiftsdirektøren også velger å fremme forslag til endringer som ikke har oppslutning fra berørte menigheter.

Bispedømmerådet er blitt kritisert for manglende satsning i Groruddalen. Å beholde 11 av 12 kirker i prostiet der antall kirkemedlemmer er halvert over relativt få år, er i seg selv en satsning. Både bispedømmerådet og fellestrådet har tilført Østre Aker prosti to stillinger hver ut over det kriteriene for stillingsrammer for prostiene skulle tilsi.

Endringer er smertefullt, men det åpner for nye muligheter. Lederansvaret består i å motivere til å tenke fremtid og skape en visjon for kirken. Høringssvarene kan indikere at noen menigheter tenker å fortsette mer eller mindre som før, også etter sammenslåingen. Dette er ikke i tråd med intensjonene i endringsforslagene. Disse legger opp til en tenkning om soknet som helhet, endret bruk av kirkene, relevante strategiske satsninger og nye tiltak. Et viktig grep er sammenfallende geografisk ansvarsområde for menighetsråd og stab i et nytt sokn.

Flere høringsinstanser understreker nettopp betydningen av dette med tanke på å få til et helhetlig strategisk arbeid. Ressurser samles. Det gir retning og kraft. En kan av hørings svarene se at menigheter som motsetter seg sammenslåing av sokn, samtidig ber om mer ressurser for å kunne opprettholde og styrke sin aktivitet. Dette vil ikke være mulig med dagens rammer.

Bispedømmerådets medlemmer har i epost 20. august fått tilsendt hørings svarene i sin helhet. Det vises videre til vedlagte notat med tabeller og kommentarer fra hørings svarene. Sammendraget ivaretar i noen grad momenter knyttet til negative og positive konsekvenser av forslagene.

Kirkelig fellesråd – hørings svar

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) behandlet organisering av kirken i Oslo i møte 7. juni - sak F13/12. Følgende vedtak ble fattet med 23 stemmer for og 22 stemmer mot:

Det er et ønske fra Fellesrådet at alle juridiske aspekt vurderes og at det gjøres en konsekvensanalyse først.

Vedtaket i er i realiteten et utsettelsesforslag. Arbeidet med organisering av kirken i Oslo har pågått gjennom flere år. Rapporten som har vært ute på høring utreder og dokumenterer behovet for endring. Menighetene har i konsultasjonene understreket at det nå er helt nødvendig raskt å fatte en beslutning. Først når vedtak om organisering er fattet, er det mulig å komme videre i menighetsbyggende arbeid. Prost Anne Hilde Laland skrev i oversendelse til bispedømmerådet i fjor (21.6.2011) om prosessen: «For oss er det viktig at dette arbeidet ikke trekker ut, det vil få alvorlige konsekvenser på mange plan». Omkostningene ved en utsettelse anses derfor som for store. Videre anses arbeidsgruppens rapport og hørings svarene som tilstrekkelig grunnlag for bispedømmerådet til å fatte beslutning. Stiftsdirektørens innstilling er at saken ikke utsettes.

I den vedlagte sammenfatningen av hørings svarene er referansene til KfiO knyttet til kirkevergens innstilling til fellesrådet, inkludert kirkeforvalternes uttalelser.

Generelle kommentarer til prosessen fremkommet i hørings svarene

Det har i svarene fremkommet en del innvendinger av mer generell karakter som kort kommenteres. For det første - det fremstår som et paradoks at flere av temaene som høringen omhandler ligger helt eller delvis innenfor fellesrådets myndighetsområde og ikke bispedømmerådets. I følge kirkeloven § 23 skal bispedømmerådet *ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet*. I kraft av dette finner bispedømmerådet å kunne komme med anbefalinger som strekker seg utover bispedømmerådets gitte myndighet. Det har også vært nødvendig for å få fram helheten i bispedømmerådets forslag. De ulike organers myndighetsområde er imidlertid tydelig beskrevet i arbeidsgruppens rapport.

For det andre har flere påpekt det uheldige i at KfiO ikke har vært representert i arbeidsgruppen. Spørsmålet ble tatt opp med KfiO i starten, som den gang meldte tilbake at de ønsket en mer konsultativ rolle i prosessen. Kirkeverge, personalsjef og kirkeforvalterne i de to prostiene har deltatt i alle konsultasjoner med menighetene og det er avholdt egne møter mellom ledelsen i KfiO og ledelsen i bispedømmet. Kirkevergen har deltatt i

oppsummeringen av konsultasjonene. Stiftsdirektørens forslag til vedtak i denne saken er forelagt kirkevergen som har gitt sin tilslutning til forslaget. Implementering av prosjektet vil bli gjennomført i samarbeid med fellesrådet. Planer for dette er under utarbeidelse.

For det tredje har flere påpekt at prosessen ikke burde vært begrenset til to prostier, men at hele bispedømmet burde vært tatt samtidig for å se ressursbruken i et helhetsperspektiv. Den nåværende framgangsmåten har ført til at hvert prosti må «ordne opp i sine egne problemer», mens ulikheter mellom prostiene ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til. Bispedømmerådet har lagt til grunn at mål, premisser, kriterier og virkemidler er gjeldende for hele bispedømmet. Av ressursmessige årsaker valgte bispedømmerådet å konsentrere arbeidet til Domprostiet og Østre Aker prosti. Dette muliggjorde en prosess med konsultasjoner med alle berørte menigheter. Arbeidet vil bli videreført og fulgt opp i øvrige prostier.

Forordning av gudstjenester

Oslo biskop har ikke utarbeidet forslag til ny forordning av gudstjenester i Domprostiet og Østre Aker prosti, jf. bispedømmerådets vedtak 26.mars OBDR-025/12 punkt 3. Dette arbeidet vil bli iverksatt når bispedømmerådet har fattet vedtak om soknegrenser.

Representasjon i Kirkelig fellesråd i Oslo

Oslo bispedømmeråd har i henhold til vedtak i rådet 26.mars sendt brev til KfiO om muligheter for en overgangsordning der Domprostiet og Østre Aker prosti beholder antall representanter i Kirkelig fellesråd inntil ny organisering av kirken i Oslo er gjennomført i alle prostier. Kirkevergen har i brev av 4.juli 2012 bekreftet at dagens menigheter fortsatt vil være representert i fellesrådet, selv etter et vedtak i bispedømmerådet om nye grenser. Det vises til vedlagte brev fra kirkevergen.

Uttalelse fra språkrådet

I delegasjonsbrev fra Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet 19. juli 1996 er bispedømmerådet gitt fullmakt til å fastsette navn på sokn. I delegasjonsbrevet står det: *«Før det blir gjort vedtak om navn på kirke eller sokn, skal bispedømmerådet henvende seg til navnekonsulenttjenesten for området og be denne komme med en foreløpig tilråding. Denne tilrådingen blir sendt til høring hos de berørte instanser før navnekonsulenttjenesten utarbeider en endelig tilråding som gir grunnlag for bispedømmerådets endelige vedtak.»*

Det er innhentet uttalelse fra Språkrådet etter vedtaket i bispedømmerådet 26. mars. Det vises til vedlagte svarbrev datert 16. april 2012. Endelig tilråding vil bli innhentet.

Konsekvenser av bispedømmerådets vedtak

Bispedømmerådet har i møte 26. mars bedt om at negative og positive konsekvenser blir nærmere vurdert i forlengelse av høringen. Dette er en krevende prosess. I det følgende beskrives noen konsekvenser mer generelt som følge av tiltakene som er foreslått i begge prostiene.

Sammenslåing av sokn:

- Større og mer robuste stabsfellesskap
- Flere 100 % stillinger – etterspurt av mange ansatte
- Mulighet for faglig samarbeid og spesialisering
- Mindre ressurser til administrativt støttearbeid, mer til utadrettede fagstillinger
- Frigjorte ressurser til strategiske satsinger i prostiet
- Mer attraktivt å være ansatt og frivillig medarbeider som følge av konsentrasjon av ressursene og god omstillingsstøtte

- Mulig konsekvens svekket tilknytning til lokalmiljøet
- Mulig konsekvens demotiverte ansatte og frivillige som følge av omstillingsprosessen – vansker med å rekruttere frivillige
- Mulig konsekvens stengte kirker på dagtid som følge av samlokalisering av staber, kan motvirkes gjennom organisering av arbeidet

Mulige økonomiske konsekvenser basert på fellesrådets erfaringstall og beregninger, jf punkt 8 i arbeidsgruppens rapport:

- Administrative innsparinger anslått til ca kr 130.000 årlig per menighetsråd
- Årlig innsparing på ca kr 400.000 i fellesrådets sentrale administrasjon ved reduksjon av fem menighetsråd
- Årlig innsparing på ca kr 200.000 i fellesrådet ved reduksjon av én gudstjeneste per helg
- Langtidsutleie av kirke antas å gi en årlig innsparing på fra kr 450.000 til kr 1.500.000
- Økonomiske innsparinger gir mulighet for å styrke bemanningen i områder med stor vekst og realisere strategiske satsinger

Konkrete forslag til vedtak

Av forslag til vedtak fremgår det at det i dette bispedømmerådsmøtet legges opp til langt flere endringer i Østre Aker prosti enn i Domprostiet. Til dette er å bemerke at det i lengre tid har vært arbeidet med strategi og strukturendringer i Østre Aker prosti. Bemanningssituasjonen i fellesrådslinjen er slik at det har kommet alvorlige bekymringsmeldinger. De ansatte i begge arbeidsgiverlinjer har over tid gitt tydelig uttrykk for at noe må gjøres. Prosessen har derfor kommet lengre i Østre Aker prosti, slik at det er mer klart for å trekke konklusjoner og foreta endringer.

Når det gjelder Domprostiet er det på bakgrunn av nye momenter som har fremkommet etter bispedømmerådets møte 26. mars d.å. og innkomne hørings svar, behov for mer tid til å arbeide med ulike spørsmål og foreta nye vurderinger knyttet både til bruk av kirkene og sammenslåing av sokn i St. Hanshaugområdet, Gamle Aker, Markus og Lovisenberg og i sentrum – Domkirken og Trefoldighet. Stiftsdirektørens forslag til vedtak tar sikte på ny behandling i bispedømmerådets møte 17. desember 2012.

Domprostiet

Sentrum og St. Hanshaugen

Domkirken menighetsråd skriver i høringen at Domkirkens funksjon og finansiering må utredes nærmere før det gjøres endelig vedtak om sammenslåing av Domkirken og Trefoldighet sokn. De peker på at sammenslåing med Trefoldighet «har potensial til å ha en rekke positive effekter for Oslo Domkirke», men sier seg «hverken enig eller uenig» i forslaget. Trefoldighet menighet er uenig i en sammenslåing og mener kirkenes ulike profiler best blir ivaretatt ved å være to sokn. Hørings svarene fra menighetene på St. Hanshaugen, Domkirken og Trefoldighet peker på et mulig samarbeid mellom Markus, Gamle Aker og Trefoldighet og drøfter alternativ bruk av kirkene.

En refleksjon om Domkirken som katedral og nasjonal kirke burde vært foretatt. Bruken av sentrumskirkene med deres profil, relatert til geografisk menighet vil måtte få en ny gjennomgang. Bruken av Trefoldighetskirken knyttet til St. Hanshaugområdet er ikke tilstrekkelig vurdert. Dette er bakgrunn for forslaget om ikke å ta stilling til

soknesammenslåing i St. Hanshaugområdet nå. Dog er kirketettheten så stor i dette området at reduksjon av én kirke er aktuelt. Vurderingen er at Markus kirke skiller seg ut hva egnethet og mulighet for dette angår. Når det gjelder salg/leie av Markus kirke har det meldt seg flere interessenter til fellesrådet som bør vurderes og utredes før beslutning fattes. Dette trenger mer tid for avklaringer. Det vises også til tilleggsuttalelsen av 5. juli 2012 fra domprosten vedrørende muligheter for et utvidet gatekapell og en alternativ bruk av Markus kirke.

Gamlebyen sokn og Grønland sokn

Gamlebyen menighet er imot sammenslåing, mens Grønland støtter forslaget. Kirkeforvalter og domprost støtter også en sammenslåing av Gamlebyen og Grønland til ett sokn. Vålerengen menighet har ikke sterke innvendinger mot en sammenslåing, men argumenterer sterkt for at Gamlebyen kirke opprettholdes.

Gamlebyen menighet har lagt ned et stort arbeid i å argumentere for opprettholdelse av Gamlebyen som eget sokn – det vises til deres hørings svar. Hovedargumentet er den store befolkningstilveksten som vil komme, menigheten vil i løpet av noen år øke til 13.000 medlemmer og 20.000 innbyggere. Dernest understrekes de lange og sterke historiske røtter knyttet til Gamlebyen og Gamlebyen kirke. Det meste av utbyggingen ligger innenfor Gamlebyen sokn som dermed vil ha et hovedansvar for å møte utviklingen. Gamlebyen har hverken ressurser eller lokaliteter i dag til å møte denne utfordringen alene. Opprettholdelse av Gamlebyen som eget sokn forutsetter derfor økte stillingsressurser, noe menigheten understreker i sitt hørings svar. Det er imidlertid ikke mulig å møte behovet for økte personalressurser. Grønland menighet har sammen med Gamlebyen vært pådriver i arbeidet med hvordan kirken skal møte den befolkningsveksten som kommer. Grønland kirke kan romme 1000 mennesker og har bedre lokaliteter til å møte behovet, dog må det gjøres utbedringer av kirken og uteområdet. Det har vært kontakt med utbygger på Sørenga vedrørende flerbruksarealer som kirken kan disponere. Ved sammenslåing av soknene står kirken bedre rustet til å møte utfordringene i nærområdet. Ved at Kværnerdalen overføres til Vålerengen sokn, kan menigheten konsentrere seg om områdene mot sjøen inkludert øyene som foreslås overført fra Domkirken sokn til det nye soknet.

Gamlebyen menighet har satt likhetstegn mellom sammenslåing av sokn og nedleggelse av Gamlebyen kirke. Gamlebyen kirke vil bestå. Det har vært samtaler både med utbygger på Sørenga, Oslo kommune, Oslo hospital, kirkevergen og bispedømmets kulturrådgiver om fortsatt bruk av Gamlebyen kirke. Disse samtalene forventes å fortsette med tanke på en avklaring om videre avtaler om leie av Gamlebyen kirke. Det er ønskelig at det nye soknet vurderer en alternativ bruk av Gamlebyen kirke innenfor soknets aktiviteter og tilbud. En mulig konsekvens av sammenslåing kan bli at tilknytningen mellom Gamlebyen kirke og Den norske kirke svekkes eller opphører. Det bør arbeides for at det ikke skal skje. Alternativ bruk Gamlebyen kirke innenfor det nye soknet bør vurderes, samt muligheter for at andre kirkesamfunn og migrantmenigheter også kan benytte kirken.

Etter en samlet vurdering legges det frem forslag om sammenslåing av soknene Gamlebyen og Grønland.

Endring av soknegrensener

Begge berørte sokn støtter overføring av rode 4202 fra Østre Aker sokn til Kampen sokn. Overføring av rode 5701 fra Domkirken sokn til det nye Gamlebyen og Grønland sokn støttes ikke av Domkirken sokn, men av Gamlebyen, Grønland og Kampen. Ved overføring av nevnte roder vil soknene i Gamle Oslo følge bydelsgrensen. Oslo kommune ser det som positivt der soknegrensener kan falle inn under samme bydel ut fra bydelenes samarbeid med kirken lokalt.

Overføringen av rodene 3501 og 3513 fra Gamlebyen sokn til Vålerengen sokn støttes av de berørte sokn. Men Vålerengen skriver i høringsvaret: *Vålerengen menighet støtter overføring av rode 3513 hvis Gamlebyen kirke legges ned. Hvis Gamlebyen kirke opprettholdes, vil det være naturlig at roden er en del av Gamlebyen sokn, evt. sammenslått Gamlebyen og Grønland sokn.*

Østre Aker prosti

Navn på prosti

Det er solid oppslutning om endring av prostinavn. Det pekes på at Groruddalen er et naturlig navnevalg i dag. De menighetene som er uenige understreker at det fra et historisk perspektiv er uheldig å fjerne navnet Østre Aker, og at navnevalget også bør ses i sammenheng med navn på øvrige prosti i Oslo.

Oslo kommune sier i sin uttalelse at forslaget om endring til Groruddalen prosti «kan miste en historisk dimensjon». Prosten foreslår Østre Aker – Groruddalen prosti. Stiftsdirektøren fremmer dette som forslag da det ivaretar begge perspektiv. Bispedømmerådets vedtak må oversendes departementet for godkjenning.

Prostesete

I høringen spørres det om prostesetet skal beholdes i tilknytning til Østre Aker kirke eller legges i tilknytning til Grorud kirke. Svarene er ikke helt enkelt å tolke. 6 er enig, 5 uenig i at det legges i tilknytning til Grorud kirke. 3 er enig, 8 uenig i at det beholdes i tilknytning til Østre Aker kirke. To menigheter foreslår prostesete lagt i tilknytning til andre kirker i prostiet. Prosten går inn for at prostesetet fortsatt er knyttet til Østre Aker kirke der prosten også har bolig.

Erfaringen tilsier at det er nødvendig med et nært samarbeid med fellesrådet om plassering av prostesete og prostiadministrasjon. Det har vært en vanskelig og uavklart situasjon for prostesete/prostiadministrasjonen fra 8. desember 2010 da KfiO v/ bygg- og anleggssjefen tok kontorene ut av bruk inntil innemiljøet/bygningsmessige forhold er utbedret. Prosten ble midlertidig flyttet til Grønlandsleiret 31. Det ble umiddelbart igangsatt et arbeid mellom OBDR og KfiO om løsninger for prostesete/prostiadministrasjon. I notat av 16. mai 2011 fra ass. kirkeverge står det: «Primært vil vi foreslå at vi leier kontor for samlet prostiledelse i presteboligen ved Østre Aker kirke». Det blir videre nevnt at dersom ikke kontorene er klare for innflytting 15. august 2011, må en ha en midlertidig ordning. For å gjøre en lang historie kort: Prosten har flyttet tilbake til Østre Aker uten at det er gjort noe med kontorene. Prostesete og prostiadministrasjon er ikke samlet. Dette har vært en krevende og vanskelig situasjon for prosten og understreker at en er helt avhengig av KfiO, som etter Kirkeloven er pålagt anskaffelse og drift av prostekontor.

Det er ført samtaler med fellesrådet om plassering av prostesete og samlokalisering med prostiadministrasjonen. I e-post av 3. september 2012 melder kirkevergen at han går inn for prostesete i tilknytning til Grorud kirke. Grorud kirke er lett tilgjengelig for hele prostiet, det er vanskeligere adkomst til Østre Aker med offentlig kommunikasjon.

Stiftsdirektørens forslag om å legge prostesete til Grorud kirke fremmes på bakgrunn av høringsvarene og fellesrådets tilbakemelding.

Det har vært kontakt med FAD v/avdelingsdirektør Thorbjørn Backer Hjorthaug om bispedømmerådets vedtak skal oversendes departementet for godkjenning. Siden flytting av

prostetset ikke berører prostiinndelingen og at det har vært høring i menighetene i prostiet og samråd med fellesrådet som er innforstått med endringen, har bispedømmerrådet fullmakt til å foreta beslutning i saken.

Soknene Grorud, Romsås, Rødtvet og Bredtvet

Rødtvet og Grorud menigheter går inn for sammenslåing av de fire soknene til ett sokn. Bredtvet går inn for at de fire soknene slås sammen til to sokn – Grorud og Bredtvet – ved at Grorud og Romsås slås sammen og får Ammerud-området fra Rødtvet. Bredtvet får Sletteløkka-området og Rødtvet-området fra Rødtvet og beholder grensene mot Tonsen. Romsås menighet er uenig i sammenslåing og ber i sine kommentarer om avklaring på en rekke spørsmål før prosessen går videre. Kirkeforvalter i Østre Aker støtter sammenslåing av alle fire sokn til ett, og understreker at sammenslåing av to sokn ikke er tilstrekkelig sett fra de ansattes synspunkt.

Begrunnelsen for sammenslåing er at det gir en mer bærekraftig og robust enhet, flere 100 % stillinger, mulighet for faglig samarbeid og spesialisering. Ett menighetsråd og én stab innenfor et stort område der det allerede er mye godt samarbeid. Det brukes i dag mye ressurser på samordning mellom de fire menighetene når spørsmål skal drøftes i fire staver og vedtas i fire menighetsråd før beslutning er tatt. Tilgjengelige ressurser gjør det ikke mulig å fortsette som fire menigheter.

Med sterk tilknytning til egen menighet og egen menighets profil vil det kunne bli en stor overgang å forholde seg til en større enhet og finne sin tilhørighet. Å miste sin kirke er et radikalt grep og kan føre til at det blir vanskelig å knytte seg til annen kirke. Det er derfor avgjørende at bispedømmerrådet gir omstillingsstøtte til stab og menighetsråd i det nye soknet.

Stiftsdirektøren konkluderer med at Grorud, Romsås, Rødtvet og Bredtvet slås sammen til ett sokn.

Bredtvet kirke – utleie/salg

Utleie eller salg av kirke må vedtas av fellesrådet. I henhold til Kirkeloven § 21 skal nedleggelse av kirke godkjennes av departementet. Forslag om utleie/salg av Bredtvet kirke er likevel tatt med i høringen for å få frem helheten i bispedømmerrådets forslag til ny organisering.

Hovedbegrunnelsen for utleie/salg av en kirke i Groruddalen er ved siden av behovet for en reduksjon av antall kirker, katolikkenes behov for kirke. Med den tilstrømmingen den katolske kirke har til sine messer, vil det være et sterkt vitnesbyrd for befolkningen i Groruddalen å se den betydning kirken har for folk.

Oslo kommune gir i sitt høringssvar spesielt uttrykk for tilslutning til sammenslåing av de fire soknene og at Bredtvet kirke frigjøres og tilbys Den katolske kirke.

Menighetene Grorud, Rødtvet og Tonsen sier seg enig i at Bredtvet kirke fristilles, mens Bredtvet, Romsås og Ellingsrud er uenig. De øvrige menighetene i Østre Aker prosti har enten ikke svart eller sier seg «hverken enig eller uenig». Kirkeforvalter i Østre Aker prosti er enig i at Bredtvet kirke leies ut.

Bredtvet menighet foreslår i sitt høringssvar utleie av Rødtvet kirke til katolikkene. De foreslår at regelmessige gudstjenester opprettholdes i alle fire kirker, inkludert Rødtvet kirke

én gang i måneden. Utleie av kirkerommet til katolikkene anses ikke som hinder for fortsatt korarbeid og seniorsenter i Rødtvet kirke. Prosteadministrasjonen foreslår lagt til Rødtvet.

I valget mellom Bredtvet eller Rødtvet finnes det gode argumenter for begge kirker. Her må ulike hensyn veies opp mot hverandre. Bredtvet menighet presenterer i sin høringsuttalelse punkt 7 (s.46) argumenterer for å beholde Bredtvet som kirke i soknet.

Argumenter som taler for å beholde Bredtvet kirke:

- Bredtvet kirke ligger i bydel Bjerke og er sammen med Tonsen de eneste kirkene i denne bydelen.
- Bredtvet kirke har en sentral plassering i Groruddalen mellom Grorud og Tonsen kirker. Den ligger i vakre naturomgivelser på en historisk tomt med tilknytning til Hans Nielsen Hauge.
- Bredtvet kirke er en vakker og funksjonell arbeidskirke som er godt vedlikeholdt, mens Rødtvet kirke fremstår som mer slitt og vil trenge oppgradering.

Argumenter som taler for å beholde Rødtvet kirke:

- Rødtvet kirke ligger i tilknytning til større boligområder og har mer omfattende aktivitet gjennom uken for barn og unge, herunder nevnes korarbeid spesielt. Bredtvet kirke har ikke den samme nærheten til boligområder.
- Rødtvet har en forventet større boligvekst i henhold til boligstatistikken for Oslo kommune. I årene 2012 - 2020 er antatt nye ferdigstilte boliger i Rødtvet 253 og i Bredtvet 67.
- Rødtvet menighet eier og driver Rødtvet seniorsenter. Senterets drift er basert på støtte fra bydel Grorud og kan derfor ikke flyttes til Bredtvet kirke som ligger i bydel Bjerke. Romsås og Grorud har heller ikke egnede lokaler til seniorsenteret.

Tilgjengelighet med offentlig kommunikasjon er ikke et avgjørende argument for å velge den ene eller den andre kirken. Det er god adkomst til begge kirker med offentlig transport. Bredtvet har bedre parkeringsforhold.

Antall medlemmer / innbyggere i de to eksisterende soknene anses heller ikke som et avgjørende argument, med tanke på at grensene endres og det er foreslått en soknesammenslåing. Det er likevel et faktum at færre medlemmer mister sin lokale kirke dersom Bredtvet fristilles.

Oslo katolske bispedømme har behov for kirke i Groruddalen. De har signalisert at de ønsker å kjøpe/leie en hel kirke. Alternativet er å bygge ny kirke. Dersom én kirke fristilles, vil Den norske kirke fortsatt ha elleve kirker i Groruddalen. Den katolske kirke vil ha én kirke som skal betjene hele dalen. I dette perspektivet anses det som godt økumenisk sinnelag å tilby dem en av våre beste og mest velholdte kirker. Bredtvet kirke har en sentral og god beliggenhet, med gode parkeringsmuligheter og god adkomst med buss, T-bane og tog fra hele dalen. Bredtvet er dessuten eneste kirke som ligger langs diagonalen i dalen – veien på tvers fra Tvetenveien og E6 til Trondheimsveien (R4), jf høringsuttalelse fra Bredtve s.28.

Det faktum at Rødtvet kirke har flere boliger tett på kirken, har stor aktivitet for barn og unge og menigheten driver et seniorsenter som vanskelig kan flyttes gjør den mindre egnet til utleie eller salg til katolikkene og mer egnet til å beholde som én av det nye soknets kirker.

Forslaget fra Bredtvet om utleie av Rødtvet til katolikkene svekkes ved at de samtidig foreslår å opprettholde en gudstjeneste i måneden, kor og seniorsenter. Dette samsvarer ikke med Oslo katolske bispedømmes signal om at de ønsker å disponere en hel kirke. Det synes også unaturlig å legge prostesete til Rødtvet kirke når det er denne kirken som foreslås utleid til katolikkene.

Konklusjonen er at stiftsdirektøren anser Bredtvet best egnet for utleie eller salg.

Soknene Høybråten, Fossum og Stovner

De tre berørte menigheter går i sine høringssvar imot sammenslåing.

Kirkeforvalter i Østre Aker prosti støtter sammenslåing.

Menighetene peker blant annet på ulik profil og kirkelig og kulturelt særpreg, nødvendighet av lokal stab med tilstedeværelse, frivilliges opplevelse av tilhørighet, dårlig tverrgående offentlig kommunikasjon som argumenter for å bestå som tre sokn. Videreutvikling av samarbeid vil gi minst like god effekt som sammenslåing av soknene.

Soknene må påregne reduksjon av prestestillinger. De har i dag den beste prestebemanningen i prostiet. Den ulike profilen og særpreget kan være konstruktivt i et større område og kan berike tilbudet. Ved sammenslåing av de tre soknene vil det nye soknet følge bydelsgrensen med overføring av roder fra Grorud sokn. Det er ikke forventet vesentlig befolkningsvekst i området og menighetenes størrelse tilsier behovet for en større enhet. Begrunnelsen for sammenslåing av soknene er den samme som for soknene i Grorud bydel.

I høringssvar fremkommer det at dersom det vedtas sammenslåing av sokn, må det bli alle tre. Fossum anmoder om at i tilfelle sammenslåing må alle tre navnene være med i det nye navnet. Fossum kirke ligger i Stovner senter. Fossum er ikke et stedsnavn som brukes lokalt. Dette er bakgrunnen for at det er utelatt i forslag til navn på det nye soknet.

Stiftsdirektøren konkluderer med at Høybråten, Fossum og Stovner slås sammen til ett sokn.

Soknene Ellingsrud og Furuset

Begge de berørte soknene er uenige i sammenslåing av soknene. Begge peker på behovet for nødvendigheten av et tettere samarbeid, særlig på stabsnivå. Ellingsrud ber om økte ressurser for å kunne være kirke for lokalbefolkningen i Groruddalen.

Størrelsen på soknene tilsier at sammenslåing er aktuelt med den begrunnelsen som er gitt for øvrige sammenslåinger.

Den katolske kirke har signalisert at de ønsker tilgang til kirke på hver side av dalen. Det er i den forbindelse ønskelig at det i samarbeid med Oslo katolske bispedømme etableres et prosjekt om sambruk av Ellingsrud kirke. Dette er omtalt i arbeidsgruppens rapport, men er ikke kommentert i de innkomne høringssvarene. Etablering av et prosjekt må drøftes med berørte parter.

Stiftsdirektøren konkluderer med at Ellingsrud og Furuset slås sammen til ett sokn.

Soknene Østre Aker, Tonsen og Haugerud

Med de forslag som forelå til endring av soknegrenser ved overføring av roder til Tonsen sokn og Kampen sokn, er det grunn til å stille spørsmål om hva som blir igjen av Østre Aker sokn. Ser en høringssvaret fra Tonsen, fremkommer det forventning og krav om en betydelig

økning av både preste- og fellestrådsressurser, noe som begrunner behovet for en ny gjennomgang og vurdering.

Endring av soknegrensar

Ved overføring av rode 4008 og den delen av rode 3902 fra Grorud sokn til det nye Høybråten og Stovner sokn, vil det nye soknet bli sammenfallende med Stovner bydel. Overføring av del av rode 3902 har ikke vært med i høringen. Det ble imidlertid foreslått da bispedømmerådet hadde en omfattende sak om endring av sokne- og prostigrensar i 2009. For Østre Aker prostis vedkommende ble mange av forslagene satt på vent i påvente av det strategiske arbeidet som skulle gjøres i prostiet. Grorud menighet har tatt opp igjen dette forslaget i høringsrunden. Det er bakgrunnen for at det nå fremmes.

Rode 4202 fra Østre Aker sokn til Kampen er foreslått vedtatt. Andre forslag om overføring av roder som berører Østre Aker sokn og Tonsen sokn foreslås utsatt i påvente av nye vurderingar, deriblant overføring av to roder fra Bredtvet til Tonsen.

Stiftsdirektørens forslag til vedtak i er forelagt kirkevergen som har gitt sin tilslutning til forslagene.

Stiftsdirektørens forslag til vedtak:

På bakgrunn av innkomne høringssvar og uttrykte mål, premisser og virkemidler for endring av struktur og organisering beslutter Oslo bispedømmeråd:

1. Domprostiet

- a) Soknene Gamlebyen og Grønland slås sammen til ett sokn – *Gamlebyen og Grønland sokn*.
Grønland kirke blir det nye soknets kirke. Dialogen med berørte parter om bruk av Gamlebyen kirke videreføres.
- b) Domkirken som katedral og nasjonal kirke utredes og avklares i kontakt med Fornyings-, administrasjons og kirke departementet (FAD). Det tas sikte på ny behandling i bispedømmerådets møte 17. desember 2012.
- c) På bakgrunn av nye momenter bes administrasjonen om å arbeide med et helhetlig forslag for St. Hanshaugen og Sentrum der soknegrensar og bruk av kirkene utredes og vurderes. Stiftsdirektøren legger saken frem på bispedømmerådets møte 17. desember 2012 etter høring med de berørte.
- d) Rodene 3501 og 3513 overføres fra Gamlebyen sokn til Vålerengen sokn.
- e) Rode 4202 overføres fra Østre Aker sokn til Kampen sokn.
- f) Rode 5701 overføres fra Domkirken sokn til det nye Gamlebyen og Grønland sokn.

2. Østre Aker prosti

- a) Navnet på Østre Aker prosti endres til *Østre Aker – Groruddalen prosti*. Vedtaket oversendes departementet for godkjenning.

- b) Prosteseet for Østre Aker prosti legges i tilknytning til Grorud kirke. Det forutsettes at fellesrådets prostiadministrasjon og prosteseet samlokaliseres.
- c) Soknene Grorud, Romsås, Rødtvet og Bredtvet slås sammen til ett sokn – *Grorud sokn*.
Grorud, Romsås og Rødtvet kirker blir kirker i det nye soknet.
Kirkelig fellesråd i Oslo anmodes om inngå avtale med Den katolske kirke om leie/kjøp av Bredtvet kirke.
- d) Soknene Høybråten, Stovner og Fossum slås sammen til ett sokn – *Høybråten og Stovner sokn*.
Høybråten, Stovner og Fossum kirker blir kirker i det nye soknet.
- e) Soknene Ellingsrud og Furuset slås sammen til ett sokn – *Ellingsrud og Furuset sokn*.
Ellingsrud og Furuset kirker blir kirker i det nye soknet.
- f) Det foretas en ny vurdering av Østre Aker sokn relatert til Tonsen sokn og Haugerud sokn. Forslag om overføring av roder fra Østre Aker sokn og Bredtvet sokn til Tonsen sokn inngår i denne vurderingen. Bispedømmerådet ber stiftsdirektøren fremme sak til bispedømmerådets møte 17. desember 2012 etter høring med de berørte.
- g) Rode 4202 overføres fra Østre Aker sokn til Kampen sokn.
- h) Rode 4008 og del av rode 3902 overføres fra Grorud sokn til det nye Høybråten og Stovner sokn.

3. Implementering

I oppfølgingen av bispedømmerådets vedtak bes det om at det i samarbeid med Kirkelig fellesråd i Oslo, legges stor vekt på gode prosesser overfor både tilsatte og menighetsråd:

- a) Med utgangspunkt i nåværende stillingsrammer for prostiene utarbeides det nye bemanningsplaner med fordeling av stillingsressurser. Bemanningsplanene avspeiler strategiske satsninger i prostiene. Arbeidet gjøres i samarbeid mellom bispedømmeråd og fellesråd.
- b) På bakgrunn av nye bemanningsplaner utarbeider Oslo biskop ny forordning av gudstjenester.
- c) Oslo biskop bes om å møte de berørte menighetsråd for å inspirere og motivere til nytenkning med fokus på nye muligheter.
- d) Det legges til rette for omstillingsstøtte til nye staber og menighetsråd.
- e) Endringene trer i kraft 1. januar 2013.